

ВІННИЦЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

Від 30.05.2025 № 2920
м. Вінниця

57 сесія 8 скликання

Про хід виконання Програми охорони навколишнього природного середовища Вінницької міської територіальної громади на 2021 – 2025 роки у 2024 році

Керуючись статтею 25, частиною 1 статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Інформацію про хід виконання Програми охорони навколишнього природного середовища Вінницької міської територіальної громади на 2021 – 2025 роки у 2024 році згідно з додатком до даного рішення взяти до відома.
2. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії міської ради з питань містобудування, будівництва, земельних відносин та охорони природи (А. Іващук) та з питань планування, фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку (С. Ярова).

Міський голова

Сергій МОРГУНОВ

Додаток
до рішення міської ради
від 30.05.2025 № 2920

Про хід виконання Програми охорони навколишнього природного середовища Вінницької міської територіальної громади на 2021 – 2025 роки у 2024 році

Програма охорони навколишнього природного середовища Вінницької міської територіальної громади на 2021 – 2025 роки (далі – Програма) визначає комплекс заходів щодо покращення стану довкілля Вінницької міської територіальної громади шляхом пропаганди екологічного способу життя, зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, зменшення скидів забруднених стічних вод у водойми, зменшення негативного впливу промислових і побутових відходів на довкілля, збільшення кількості та площ зелених зон і спрямована на:

- підвищення екологічної свідомості населення;
- покращення стану водних ресурсів;
- вдосконалення системи поводження з відходами;
- охорону і раціональне використання зелених насаджень, збереження природно-заповідного фонду;
- покращення якості атмосферного повітря;
- реалізацію кліматичної політики, декарбонізацію та «зелений» розвиток.

Виконання Програми знаходить своє відображення у пріоритетах та цілях Стратегії розвитку Вінницької міської територіальної громади до 2030 року – Стратегії 3.0: «Зелене місто», «Вдосконалення системи поводження з побутовими та промисловими відходами, зокрема небезпечними», «Поліпшений екологічний стан Південного Бугу, малих річок та інших водойм» та в інших. Разом з тим, виконання Програми знаходить своє відображення у візії 3 «Екологічне і зелене місто над річкою Південний Буг, місто сталої мобільності», галузі «Охорона навколишнього середовища, озеленення, чиста вода, належне поводження з відходами» та в стратегічних цілях і проектах Концепції інтегрованого розвитку Вінницької міської територіальної громади 2030. Також заходи Програми відповідають Дорожній карті заходів Вінницької міської територіальної громади для реалізації Зеленого курсу Вінниці до 2030 року.

Відповідальними виконавцями Програми є виконавчі органи Вінницької міської ради, підприємства, установи та організації, розташовані на території Вінницької міської територіальної громади, незалежно від форми власності та підпорядкування. Координатором виконання заходів Програми є департамент відновлення та розвитку Вінницької міської ради.

У 2024 році на виконання заходів Програми направлено 60 288,287 тис. грн, з них з Фонду охорони навколишнього природного середовища міської ради – 3 565,496 тис. грн.

Природоохоронні заходи, реалізовані в рамках Програми, були спрямовані на наступне.

Екологічна освіта і виховання.

За ініціативою дитячого волонтерського центру «VinPatriot» у січні-лютому звітного року була проведена акція «Об'єднані добром» зі збору вторсировини (виручені кошти спрямовані на придбання нош-волокуш для 14-ої бригади НГУ «Червона Калина»). В акції взяли участь 32 заклади загальної середньої освіти, зібравши вторсировини на суму понад 75 тис. грн. Крім того, у КЗ «Вінницький ліцей №20» в рамках акції «Батарейки, здавайтеся!» зібрано 280 кг батарейок.

З 18 по 22 березня 2024 року в закладах загальної середньої освіти були проведені тематичні інформаційно-просвітницькі заходи в рамках щорічної міжнародної екологічної акції «Година Землі».

У квітні місяці в закладах загальної середньої освіти організовано екологічний марафон «Ми творимо планету власноруч». У заході взяли участь 9 789 учнів 1-4 класів та 13 183 учні 5-11 класів. В рамках марафону відбулися конференції, круглі столи на тему «Природа та війна в Україні: як військове вторгнення росії впливає на довкілля», інтерактивні бесіди та ігри, створення електронних плакатів і лепбуків, а також акції з висадки кущів та квітів на прилеглих територіях навчальних закладів.

У травні місяці департаментом освіти Вінницької міської ради організовано та проведено конкурс учнівських екологічних ініціатив «Ековектор». У конкурсі взяли участь представники 21 закладу загальної середньої освіти, в тому числі КЗ «Вінницько-Хутірський ліцей» та КЗ «Стадницька гімназія». На розгляд журі були запропоновані проекти еколога-просвітницького спрямування, ідеї з озеленення, повторного використання ПЕТ-пляшок, сортування сміття, використання сонячної енергії тощо. На підставі оцінок членів конкурсної комісії визначено переможців конкурсу учнівських екологічних ініціатив «Ековектор»:

- КЗ «Вінницький ліцей №2» – проект «Друге життя пластикової пляшки»;
- КЗ «Вінницький ліцей №8» – проект «ЕКО-8 – майбутнє починається сьогодні!»;
- КЗ «Вінницький ліцей №23» – проект «Green Shield»;
- КЗ «Вінницький ліцей №27» – проект «Не вмирає душа наша, не вмирає воля»;
- КЗ «Вінницький технічний ліцей» – проект «Незламний екочипс»;
- КЗ «Вінницький ліцей №33» – проект «ПЕТ-портал»;
- КЗ «Стадницька гімназія» – проект «Сортувальна станція»;
- КЗ «Вінницький ліцей №10» – проект «Комахoland»;
- КЗ «Вінницький ліцей №26 ім. Героя України Д. Майбороди» – проект «Країна поруч»;
- КЗ «Вінницька гімназія №24» – проект «Енергія майбутнього».

Авторами-переможцями конкурсу учнівських екологічних ініціатив «Ековектор» реалізовано проекти, за результатами якого проведений екологічний фестиваль.

У серпні звітного року департаментом маркетингу міста та туризму Вінницької міської ради організовано літню екологічну школу, в рамках якої для

80 дітей провели курс із надання першої домедичної допомоги, спортивного орієнтування і правил складання-розкладання туристичного спорядження. Також учасники прослухали лекції про підготовку до туристичного походу і про користь сортування сміття, взяли участь у прогулянці на SUP-бордах Південним Бугом та долучились до прибирання прибережної смуги річки.

У вересні звітного року заклади освіти взяли участь у Всесвітньому дні прибирання під гаслом «Хай небо буде мирним, а Україна чистою!». Організовано як колективне, так і індивідуальне прибирання пришкольніх, прибудинкових територій, парків і особистих просторів. Для учнів проведені бесіди на теми «Побачив? Прибери!», «Твоя країна має бути в чистоті», «Приберемо, примножимо, переможемо». Департаментом освіти Вінницької міської ради організовано екологічну акцію «ЕкоВишенський», в якій взяли участь понад 50 школярів. Лідери учнівського самоврядування, шкільні омбудсмени та представники дитячого волонтерського центру «VinPatriot» допомагали працівникам Вишенського парку зробити його ще більш затишним та привабливим.

У жовтні-листопаді місяці, з метою популяризації природоохоронної діяльності та виховання у дітей бережливого ставлення до навколишнього середовища, проведено акцію «Зелена хвиля». На території семи закладів освіти (ліцеї №11, 12, 13, 23, 30, 32, 34) висаджено клени, дуби, сосни, ялини, калину, туї, барбарис, ялівець та самшит. Загалом було висаджено 235 саджанців.

Разом з тим, на постійній основі проводились майстер-класи «Екологічні лайфхаки: відпрацьованим речам – друге «дихання!»», а також заклади загальної середньої освіти активно долучаються до акцій з благоустрою, під час яких проводиться прибирання територій, збір і сортування сміття, ремонт і фарбування елементів благоустрою та висадка зелених насаджень.

Екологічно-просвітницька робота проводилась також у закладах дошкільної освіти. У звітному періоді було взято участь у III Міжнародному занятті доброти про гуманне та відповідальне ставлення до тварин (під патронатом благодійного фонду «Щаслива лапа») та в VIII Всеукраїнській акції «Нарру Мяу для Мурчика» (на підтримку пухнастиків у притулках). Проведено низку тематичних занять, зокрема: «Лікарські рослини», «Аптека на підвіконні», «Таємниці природної скарбниці», «Вітаміни – друзі дітей» та інші. Також організовано тематичні бесіди на такі теми, як «Здоров'я без ліків», «Корисна прогулянка на свіжому повітрі», «Вітаміни на столі» та інші. Проведено конкурси «Город на підвіконні», «Вітамінне дерево», «Годівнички для пташок».

До Дня годування птахів був організований майстер-клас «Виготовлення поживного печива для птахів». До Міжнародного Дня води та водних ресурсів проведено просвітницькі заходи, спрямовані на привернення уваги до проблем якості питної води, необхідності охорони водних ресурсів та їх раціонального використання.

Також було організовано екологічний марафон «Ми творимо планету власноруч», в якому взяли участь 10 445 дошкільнят. В рамках марафону було проведено різноманітні заходи: заняття, дидактичні ігри, розваги, вікторини, майстер-класи, хвилинки милування природою, еко-флешмоб, екологічний десант, природоохоронні акції та челендж «Ми за чисте майбутнє». Ці заходи

сприяли формуванню екологічно відповідальної поведінки, усвідомленню важливості догляду, збереження та захисту навколишнього середовища, а також допомогли дітям розвинути стійкі практичні навички активної пізнавальної діяльності.

У закладах дошкільної освіти №15, 17, 31 тривала реалізація проєкту «Компостуй – Землю рятуй», розпочатого у вересні 2022 року. Для вихованців та батьків були проведені різноманітні заходи, зокрема: квест «Планета Земля потребує допомоги», челендж «Будь природі другом», екологічна акція «Рятуємо планету від сміття», а також заняття «Професія дощового черв'яка», «Капельох бажань», «Як дошкільнята з Торф'яком робили добре діло гуртом». Також організовано дидактичні ігри: «Що покладемо в компостер?», «Треба – не можна», «Кому потрібний компост?», «Сортуємо сміття». Окрім того, провели майстер-класи на теми: «Компостування: ефективно, екологічно, корисно для ґрунтів», «Компостування: чому це важливо», «Що можна компостувати?», «Головні принципи технології компостування» та «Рецепт простого та ефективного компостування».

У період з вересня по жовтень 2024 року серед закладів дошкільної освіти були проведені такі заходи, як: Всеукраїнський флешмоб «Рятівна мисочка», акції «Ворогам – кришка» та «Подаруй планеті життя». Також організовано тематичні заняття, зокрема: «День нерозгаданих таємниць води», «Берегині природи» та інші. Проведено бесіди на теми «Здоров'я без ліків», «Корисна прогулянка на свіжому повітрі», «Вітаміни на столі» та інші. В рамках заходів також проводилися конкурси «Парад гарбузів», екологічна альтернатива «Міжнародний день паперового пакета», челендж «Добро ПЕРЕМОГИ», розваги «Подорож Краплинки».

У період з вересня по жовтень звітнього року проведено конкурс «Створення екологічного куточка у закладах дошкільної освіти в рамках проєкту «EcoWorldKids» (взяли участь 20 дошкільних закладів). Після чого учасниками-переможцями конкурсу реалізовано наступні проєкти:

- «Зелене світло «Дивограю»» (КЗ «ДНЗ №19 ВМР»);
- «Green EkoSpace: простір екологічного лідерства» (КЗ «ЗДО №28 ВМР»);
- «Еко-Майстерня RE-ART» (КЗ «ЗДО №21 ВМР»);
- «Паперовий ренесанс» (КЗ «ЗДО №37 ВМР»);
- «Зроби, збагати, збережи!» (КЗ «ДНЗ №27 ВМР»);
- «Україна квітуча краса – врятує дитячі серця» (КЗ «ДНЗ №73 ВМР»);
- «Вчись запобігати – не будеш втрачати» (КЗ «ДНЗ №60 ВМР»);
- «Квітуча алея» (КЗ «ЗДО «Журавлик» ВМР»).

Разом з тим, регулярно відбувалося інформування та підвищення обізнаності адміністрацій та педагогів закладів дошкільної освіти щодо питань енергетики та клімату.

До екологічної освіти залучалися і здобувачі вищої освіти та науковці. Так, у вересні звітнього року у Вінницькому національному технічному університеті за підтримки Вінницької міської ради відбувся ІХ Міжнародний з'їзд екологів. У заході брали участь науковці, представники органів державного управління в

галузі захисту довкілля, інженери-винахідники, представники громадських організацій, студенти.

В рамках здійснення екологічної просвіти, задля промоції підходів Зеленого курсу Вінниці департаментом відновлення та розвитку Вінницької міської ради у звітному році організовано:

- День Зеленого кіно (двічі);
- одноденну акцію по збору російськомовної макулатури та подальшої її передачі на переробку;
- серію лекцій для працівників Вінницької міської ради по декарбонізації та енергоефективних технологіях;
- навчально-інтерактивну лекцію по сортуванню відходів, а також спецподію «Промоція підходів Зеленого курсу на території ВМТГ» для учасників літньої екологічної школи;
- спільно з фахівцями відділу інструментально-лабораторного контролю Державної екологічної інспекції у Вінницькій області практичне заняття для учнів КЗ «Вінницький ліцей №6», щоб підвищити обізнаність молоді щодо питань водних ресурсів та їх охорони;
- 3 анімаційних шоу для дітей молодшого шкільного віку «Я рятую планету».

З метою захисту видів, яким загрожує вимирання, зокрема кажанів, а також задля підвищення обізнаності мешканців громади щодо комфортного співіснування з ними між Виконавчим комітетом Вінницької міської ради та Громадською організацією «Український Незалежний Інститут Екології» підписано Меморандум про співпрацю у сфері збереження рукокрилих.

Протягом зимових місяців 2024 року департаментом відновлення та розвитку Вінницької міської ради здійснено ряд заходів: на даху будівлі Вінницької міської ради було встановлено спеціальний будиночок для кажанів; проведено онлайн опитування серед мешканців громади з метою збору інформації щодо сприйняття та обізнаність про рукокрилих; спільно з Центром реабілітації рукокрилих та департаментом освіти Вінницької міської ради організовано освітній захід «Тиждень кажанів» (тренінг для вчителів, проведення тематичних занять для учнів 7-х класів вінницьких ліцеїв). Також забезпечено інформаційну підтримку конкурсу малюнків на тему «Кажани наші друзі», який проводився Українським Центром реабілітації рукокрилих в рамках «Тижня кажанів». Найважливішим було налагодження співпраці з місцевими волонтерами щодо реабілітації рукокрилих. Таким чином в межах міста було врятовано та передано на реабілітацію понад сотню кажанів.

Разом з тим, з метою підвищення екологічної обізнаності мешканців громади на офіційному вебпорталі Вінницької міської ради у сервісі «Екологія» постійно розміщувалася інформація про поточний стан навколишнього середовища та заходи, що здійснювалися з метою його покращення. Постійно проводилась інформаційна кампанія та публікування прес-релізів на офіційному вебпорталі Вінницької міської ради, в ефірах ЗМІ МКП – ІТА «ВІТА» та КП Радіокомпанії «Місто над Бугом» (101 публікація на вебпорталі Вінницької міської ради, 147 публікацій в різних соціальних мережах міста та 85 проведених теле- і радіоефірів на місцевих каналах).

На просвітницьку роботу та екологічне виховання в цілому в 2024 році було спрямовано 843,479 тис. грн.

З метою забезпечення екологічної сталості та гармонійного поєднання економічних і екологічних інтересів при реалізації запланованих заходів для Програми економічного і соціального розвитку Вінницької міської територіальної громади на 2025 рік проведено стратегічну екологічну оцінку документу (направлено кошти в сумі 49,500 тис. грн).

Охорона і раціональне використання водних ресурсів.

Водні ресурси відіграють ключову роль не лише як основне джерело питної води, а й як важливий елемент екосистеми, а також місце для відпочинку та рекреації. З огляду на вплив глобальних змін клімату, військові конфлікти, інтенсивну господарську діяльність та зростаючі потреби у воді для промислових і побутових цілей, необхідно розробити комплексний підхід до управління водними ресурсами та їх охорони.

Основними джерелами забруднення водних об'єктів є скиди забруднюючих речовин з промислових підприємств, застарілі мережі інфраструктури водовідведення та очистки стічних вод, порушення норм водоохоронних зон, а також змив і дренаж токсичних речовин із сільськогосподарських земель. Врахування цих факторів є важливим кроком у забезпеченні сталого водокористування та охорони водних ресурсів.

Серед основних забруднюючих речовин можна виділити сполуки важких металів, сполуки азоту та фосфору, нафтопродукти, феноли, сульфати, поверхнево-активні речовини. Останнім часом зростає забруднення медичними відходами та мікропластиком.

Протягом 2024 року фахівцями ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» відібрано та лабораторно досліджено на хімічні та бактеріологічні показники 805 проб питної води із насосних станцій КП «Вінницяоблводоканал» та водопровідної мережі міста. Невідповідність вимогам ДСанПіНу 2.2.4-171.10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» зареєстрована в 73 (29,7%) зразках із 246 досліджених на санітарно-хімічні показники, зокрема по каламутності та перманганатній окиснюваності (інтегральний показник органічного забруднення). По бактеріологічних показниках – в 2 (0,7%) зразках із 276 досліджених відповідно. Всі інші результати без відхилень від нормативного значення. Разом з тим, за інформацією КП «Вінницяоблводоканал», середньорічні показники якості питної води при подачі в систему питного водопостачання у 2024 році відповідали вимогам ДСанПіНу 2.2.4-171-10. Відповідно причиною розбіжностей у показниках можуть бути застарілі мережі централізованого водопостачання. Також лабораторно обстежено 300 криниць громадського користування. Із 355 досліджених проб на санітарно-хімічні показники 143 (40,3%) не відповідали нормативним вимогам (по вмісту нітратів та загальній жорсткості) та 313 (88,2%) – на мікробіологічні показники (загальні коліформи, ешеріхії колі та легіонели).

Із поверхневої водойми міста – річки Південний Буг фахівцями Головного управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області лабораторно досліджено 120 проб води в місці водозабору, в контрольних створах річки

Південний Буг, в зоні впливу очисних споруд каналізації та на пляжах міста на бактеріологічні, вірусологічні, паразитологічні, хімічні та радіологічні показники. Невідповідність нормативу встановлена в 100% пробах по хімічних (запах, БСК-5 та БСК-20, СПАР, аміак), в 100% – по мікробіологічних показниках та в 10,5% – по паразитологічних (виявлені яйця аскарид).

Враховуючи отримані результати лабораторних досліджень, для посилення моніторингу якості води в межах громади Державній екологічній інспекції у Вінницькій області з бюджету Вінницької міської територіальної громади виділено субвенцію в сумі 155,000 тис. грн на придбання лабораторного обладнання і реактивів.

З метою сталої інтеграції водних об'єктів у міський простір та вдосконалення підходів до догляду, благоустрою, поліпшення стану водойм, а також недопущення їх засмічення, забруднення та покращення санітарного стану прибережних захисних смуг департаментом відновлення та розвитку Вінницької міської ради спільно з КП «Муніципальна варта» Вінницької міської ради та департаментом комунального господарства та благоустрою Вінницької міської ради проведені обстеження водних об'єктів та їх прибережних захисних смуг на території Вінницької міської територіальної громади, здійснено 23 комісійних виїзди. Працівниками КП «Муніципальна варта» Вінницької міської ради ще додатково проводились обстеження водних об'єктів. За результатами даних перевірок надано 87 приписів та складено 142 протоколи про адміністративне правопорушення. Рекомендації, зазначені у приписах, усунені у повному обсязі, а матеріали усіх адміністративних справ передані на розгляд адміністративної комісії при виконавчому комітеті Вінницької міської ради. Після розгляду справ винесено 120 постанов про притягнення до адміністративної відповідальності у вигляді накладення штрафу на суму 52 360 грн, з них – у 2024 році сплачено 49 990 грн.

У звітному періоді за інформацією департаменту комунального господарства та благоустрою Вінницької міської ради проводилась посилена робота по очистці русел малих річок, очищено 2 971 556 м². На дані роботи у 2024 році витрачено 1 364,788 тис. грн. З метою ефективного відведення атмосферних опадів з дорожнього покриття та територій житлової забудови в найбільш проблемних районах проведено комплекс робіт з відновлення ділянок мережі зливової каналізації. Оновлено зливоприймальні решітки та оглядові колодязі на вулично-шляховій мережі громади, що сприяє покращенню водовідведення та запобігає підтопленням. Крім того, здійснено поточний ремонт та регулярне технічне обслуговування зливової каналізації, що дозволяє підтримувати її належний стан і забезпечувати безперервне функціонування системи. У звітному році здійснено ремонт та обслуговування 31 590 м/п мереж зливової каналізації. На дані роботи витрачено 865,919 тис. грн.

За інформацією департаменту міського господарства Вінницької міської ради у звітному році було здійснено будівництво нової ділянки каналізаційної мережі довжиною 284 метри від індустріального парку «ВінІндастрі» по вул. Немирівське шосе, 209-А до Вінницького індустріального парку по вул. Немирівське шосе, 213 у м. Вінниці, загальна вартість робіт склала 1 560,322 тис. грн. Також проведено коригування проєктно-кошторисної документації для

будівництва каналізаційної мережі на території приватного сектору квартального комітету «Добробут» мікрорайону «Старе місто» в м. Вінниця, вартість послуг становила 150,000 тис. грн.

Протягом 2024 року проведено реконструкцію 216 м зовнішньої мережі каналізації від будинку № 78 по вул. Київській до житлового будинку № 2 по вул. Г. Нарбута в м. Вінниці, вартість робіт склала 2 163,717 тис. грн. Крім того, здійснено капітальний ремонт 152,5 м зовнішньої мережі каналізації (усунення аварії) біля житлових будинків по вул. Брацлавська, 6 у м. Вінниці, на що витрачено 953,818 тис. грн, а також капітальний ремонт 84 м по вул. Є. Пікуса від будинку № 2 до вул. Острозького в м. Вінниці, вартість робіт склала 847,231 тис. грн.

У звітному році було виконано капітальний ремонт 320 м зовнішньої мережі дощової каналізації (для усунення підтоплення) біля житлових будинків по вул. Келецькій, 59 та просп. Космонавтів, 46 у м. Вінниці, вартість робіт склала 1 488,344 тис. грн. Окрім того, проведено капітальний ремонт 330 м зовнішньої мережі дощової каналізації (для усунення підтоплення) біля житлових будинків по просп. Космонавтів, 50, 52 у м. Вінниці, загальна вартість робіт становила 3 228,679 тис. грн.

Загалом на покращення стану водних ресурсів у 2024 році направлено 12 777,818 тис. грн.

Поводження з відходами.

Протягом останнього десятиріччя в Україні спостерігається постійне збільшення обсягів відходів як у промисловому, так і в побутовому секторах. Наразі показник утворення побутових відходів досягає майже 380 кг на рік на одну особу. З огляду на тенденцію до подальшого зростання кількості відходів, ця проблема залишатиметься надзвичайно важливою для громад в найближчі роки.

За інформацією департаменту комунального господарства та благоустрою Вінницької міської ради протягом 2024 року утворено побутових відходів – 114 494 тонн, з них: утилізовано – 128 тонн, захоронено на міському полігоні – 114 366 тонн.

Особливо важливим аспектом є небезпечні відходи, які мають значний негативний вплив на навколишнє середовище та здоров'я людей. До таких відходів відносяться батарейки, акумулятори, ртутні лампи, мастила, побутова хімія та інші токсичні матеріали, що потребують спеціалізованого збору та утилізації. Неправильне поводження з ними може призвести до серйозних екологічних проблем, тому питання ефективної обробки та утилізації небезпечних відходів має бути пріоритетом для місцевих органів влади та громади в цілому.

У звітному році, в рамках виконання Закону України «Про управління відходами», департамент відновлення та розвитку Вінницької міської ради розпочав роботу над розробкою Плану управління відходами Вінницької міської територіальної громади. Для цього було сформовано робочу групу, до складу якої увійшли експерти та зацікавлені сторони, а також створено тематичні фокус-групи, для яких затверджено графік засідань. Протягом року було

проведено 1 засідання робочої групи та 6 засідань тематичних фокус-груп, на яких обговорювались ключові аспекти управління різними типами відходів.

Крім того, у рамках Угоди про співпрацю з містом Таллінн (Естонія), що була укладена внаслідок участі у проєкті Tallinn Green Governance Consultation, у травні та грудні звітнього року відбулися навчальні візити до м. Таллінн. Метою цих візитів було переймання досвіду та знань щодо ефективних підходів до управління відходами, що дозволить покращити систему поводження з відходами в нашій громаді та сприятиме реалізації інноваційних практик на місцевому рівні.

За інформацією департаменту комунального господарства та благоустрою Вінницької міської ради у звітному році було розроблено проєктно-кошторисну документацію для будівництва нової газозбірної системи на полігоні твердих побутових відходів, розташованому за межами с. Стадниця Вінницької міської територіальної громади Вінницького району Вінницької області. Система буде використовувати біогаз для виробництва електроенергії. Загальна вартість робіт, відповідно до документації, склала 277,295 тис. грн. Цей проєкт є важливим кроком у напрямку підвищення ефективності управління відходами та сприяє розвитку відновлювальних джерел енергії. Також здійснено санітарне очищення територій загальною площею 3 676 м³, включаючи ліквідацію 5 стихійних сміттєзвалищ на території громади. Загальні витрати на ці роботи склали 1 479,296 тис. грн. Окрім того, протягом 2024 року проведено утилізацію 65 тонн зношених шин, які були зібрані з різних частин громади. Вартість цих робіт становила 358,800 тис. грн.

На заходи щодо поводження з відходами у звітному періоді направлено 2 115,391 тис. грн.

Охорона та раціональне використання природних рослинних ресурсів.

За інформацією департаменту комунального господарства та благоустрою Вінницької міської ради відбувалось озеленення об'єктів благоустрою, а саме викошування та загібання на загальній площі 149 500 м², на що у звітному році витрачено 381,179 тис. грн.

Охорона атмосферного повітря.

Систематичні спостереження за вмістом шкідливих речовин в атмосферному повітрі м. Вінниці проводились на двох стаціонарних постах (ПСЗ) – ПСЗ №1, розташованому на вул. Київська, 25, та ПСЗ №2 – на вул. Немирівське шосе, 29, Вінницьким обласним центром з гідрометеорології. Під час спостережень в атмосфері вимірювались 15 забруднювальних домішок, серед яких основними були завислі речовини, діоксид сірки, оксид вуглецю та діоксид азоту, а специфічними – фтористий водень, аміак, формальдегід і вісім важких металів (залізо, кадмій, манган, мідь, нікель, свинець, хром, цинк). Оцінка рівня забруднення атмосферного повітря проводилась за допомогою порівняння з гранично допустимими концентраціями (далі – ГДК) цих речовин.

В атмосферному повітрі міста практично завжди спостерігався підвищений вміст діоксиду азоту (речовина 3-го класу небезпеки), фтористого водню і формальдегіду (речовини 2-го класу небезпеки), а протягом червня-липня місяця – підвищений вміст завислих речовин. У порівнянні з 2023 роком перевищення по фтористому водню дещо більші в період з травня по вересень місяць; по

діоксиду азоту відбувались коливання: з січня по травень місяць дещо більші, а з червня по грудень дещо менші; по формальдегіду: з лютого по квітень місяць дещо менші, а з серпня по грудень дещо більші. Загальна кількість випадків перевищення ГДКм.р. по діоксиду азоту за звітний період становить 94 (для порівняння у 2023 році – 123), зафіксовані на обох постах, але на посту №1 перевищення значно більші. По пилу (завислі речовини) – 43 випадки перевищень ГДКм.р. по обох постах (у 2023 році – 130). По фтористому водню – 116 випадків перевищень ГДКм.р. (у 2023 році – 60), більшість зафіксовано на посту №2. Максимальну кількість випадків перевищення ГДКм.р. по фтористому водню зафіксовано у серпні (24 випадки), по діоксиду азоту – у січні (30 випадків), по завислим речовинам – у травні (10 випадків).

Загалом по місту середні показники середньомісячних концентрацій по діоксиду азоту досягали 1,89 ГДКс.д. (для порівняння у 2023 році – 2,02 ГДКс.д.), по фтористому водню – 1,23 ГДКс.д. (у 2023 році – 1,09 ГДКс.д.) та по формальдегіду – 2,76 ГДКс.д. (у 2023 році – 2,44 ГДКс.д.). Разом з тим, на пості №1 спостерігались вищі концентрації по діоксиду азоту, а на пості №2 – по фтористому водню.

Середньомісячні та максимальні з разових концентрацій інших забруднюючих речовин не перевищували відповідні санітарно-гігієнічні нормативи. Вміст важких металів у повітрі був значно нижче рівня відповідних ГДКс.д.

Загальний рівень забруднення атмосферного повітря за комплексним індексом забруднення атмосфери (далі – КІЗА) у 2024 році становив 8,12 і характеризувався, як високий (лише в березні та грудні місяцях КІЗА був підвищеним). Порівняно з минулим роком відмічалось не значне підвищення рівня забруднення атмосферного повітря (з 7,89 до 8,12). Разом з тим, у серпні та вересні спостерігалися найвищі індекси забруднення повітря – відповідно 9,6 та 10,6, зокрема через значно підвищену концентрацію формальдегіду (відповідно 3,5ГДКс.д. та 3,8ГДКс.д.) та діоксиду азоту (відповідно 1,6ГДКс.д. та 2ГДКс.д.).

Разом з тим, протягом 2024 року у межах міста фахівцями ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» згідно Плану моніторингових досліджень відібрано та лабораторно досліджено 126 проб атмосферного повітря на вміст оксиду вуглецю, сірчистого ангідриду, азоту діоксиду та недиференційованого за складом пилу. Проби відбирались в зоні впливу автомагістралей, в межах житлової забудови міста, зонах відпочинку та на межі санітарно-захисних зон промислових підприємств. За результатами лабораторних досліджень перевищення гранично-допустимих концентрацій зареєстровано в 22 пробах (у 13-ох точках) по пилу та діоксиду азоту:

- перехрестя вулиць Гетьмана Мазепи – Немирівське шосе (у дві дати, діоксид азоту 1,05ГДК та пил 1,12ГДК і 1,02ГДК);
- перехрестя вулиць Київська – Стрілецька (у дві дати, вуглецю оксид 1,06ГДК, діоксид азоту 1,2ГДК та пил 1,14ГДК і 1,04ГДК);
- перехрестя вулиці Келецька – проспекту Космонавтів (у дві дати, пил 1,04ГДК і 1,16ГДК та діоксид азоту 1,15ГДК);

- вулиця Пирогова – електромережа (у дві дати, діоксид азоту 1,1ГДК та пил 1,14ГДК і 1,1ГДК);
- вулиця Барське шосе, автовокзал (у дві дати, діоксид азоту 1,05ГДК і 1,1ГДК та пил 1,1ГДК і 1,06ГДК);
- перехрестя вулиць Данила Нечая – Костя Широцького (діоксид азоту 1,05ГДК та пил 1,04ГДК);
- площа Перемоги (діоксид азоту 1,5ГДК та пил 1,16ГДК);
- площа Героїв Майдану (пил 1,02ГДК).

Задля забезпечення лабораторного контролю стану забруднення атмосферного повітря у громаді у звітному році з бюджету Вінницької міської територіальної громади Вінницькому обласному центру з гідрометеорології виділено субвенцію у сумі 76,705 тис. грн.

Одним із ефективних заходів для зменшення викидів від автомобільного транспорту є розвиток міського електротранспорту. Так, з метою оптимізації транспортних потоків на території агломерації «Вінниця» для зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище, за інформацією департаменту транспорту та міської мобільності Вінницької міської ради, КП «Вінницька транспортна компанія» було зроблено наступне:

- на умовах кредиту придбано 6 вживаних автобусів MAN моделі A20 Lion's City (серед головних переваг автобусів їх екологічність – працюють на стисненому природному газі (CNG) та відповідають європейському екологічному стандарту Євро-6). У звітному році витрачено 42 840 тис. грн;

- виконано роботи по зборці 5-ти тролейбусів «VinLine» (тролейбуси енергоощадні, низькопідлогові, обладнані відкидними пандусами);

- відкрито новий тролейбусний маршрут №22 «Вишенька – Водоканал – с-ще Десна», що дозволило покращити сполучення селища Десна з центральною частиною міста та мікрорайоном «Вишенька»;

- в рамках Угоди щодо надання технічної та фінансової допомоги для передачі вживаних трамваїв до м. Вінниця (II фаза Меморандуму про взаємодію між м. Вінниця і Урядом Швейцарської Конфедерації), отримано 9 трамвайних вагонів Tram2000 з м. Цюріх, 8 візків і 50 колісних бандажів до трамваїв та понад 180 т трамвайних рейок. Таким чином, на сьогодні для обслуговування пасажирів на маршрутах міста задіяно 20 трамваїв Tram2000. На адаптацію трамваїв витрачено 1 204,215 тис. грн;

- спільно з КП «Агенція просторового розвитку» Вінницької міської ради та представниками муніципалітету м. Карлсруе (Німеччина) за підтримки Агенції розвитку муніципалітетів Engagement Global gGmbH (EG) та Сервісної служби «Міста в Єдиному світі» (SKEW), фінансування Федерального міністерства економічного співробітництва (BMZ) реалізовується проект «Підвищення якості та ефективності міського громадського транспорту в центрі м. Вінниця». Проект має на меті виконання аналітичних, дослідницьких, проектних робіт для підвищення якості та ефективності міського громадського транспорту в центрі Вінниці, а також реалізацію окремих пілотних рішень із покращення керування і організації дорожнього руху.

Основними факторами, які сприяють погіршенню якості атмосферного повітря та високій концентрації парникових газів, є порушення вимог

природоохоронного законодавства з боку суб'єктів господарської діяльності, а також недостатній рівень впровадження інноваційних технологій, спрямованих на зменшення викидів забруднюючих речовин. Крім того, до негативного впливу додаються старі промислові об'єкти, які не відповідають сучасним екологічним стандартам, і відсутність ефективних механізмів контролю за дотриманням екологічних норм. Всі ці фактори сприяють погіршенню екологічної ситуації та негативно впливають на стан атмосферного повітря в громаді.

З метою підвищення обізнаності громадян для зменшення їх негативного впливу на стан повітря КП «Муніципальна варта» Вінницької міської ради проводилися рейди та перевірки стосовно недопущення та заборони спалювання сухої трави, сміття, очеретів, гілля дерев та інших відходів. Таким чином, за звітний період по фактам спалювання відходів рослинного походження складено 67 протоколів за ст.152 КУпАП, для винесення постанов матеріали адміністративних справ направлені на розгляд адміністративній комісії при виконавчому комітеті Вінницької міської ради. Окрім того, для інформування населення неодноразово були розміщені звернення в засобах масової інформації (телеканал «ВІТА», сайт КП «Муніципальна варта» Вінницької міської ради, офіційна сторінка Вінницької міської ради у соціальних мережах).

Загалом на заходи з охорони атмосферного повітря витрачено 44 120,92 тис. грн.

Важливим елементом у забезпеченні екологічної безпеки та сталого розвитку є запобігання забрудненню довкілля суб'єктами господарювання, зокрема впровадження ними ефективних заходів, які мінімізують негативний вплив на природні ресурси, сприяють збереженню екосистем і забезпечують відповідальне використання природних ресурсів у межах виробничих процесів. На виконання вимог ст.19 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», підприємства, установи та організації погоджують з органами місцевого самоврядування поточні та перспективні плани роботи з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів. Таким чином, департаментом відновлення та розвитку Вінницької міської ради погоджено 23 комплексних плани заходів з охорони навколишнього природного середовища підприємств громади на 2024 рік. Разом з тим, суб'єктами господарювання надані звіти про виконання комплексних планів заходів з охорони навколишнього природного середовища у 2024 році. Згідно з якими на природоохоронні заходи витрачено 33 646,44 тис. грн (з них на охорону атмосферного повітря – 89,31%, водних ресурсів – 6,85%, земель – 1,77%, поводження з відходами – 1,45%, просвітницьку діяльність у сфері охорони довкілля – 0,62%).

Враховання громадської думки та реагування на звернення громадян щодо забруднення навколишнього середовища дозволяє своєчасно виявляти та усувати екологічні порушення, а також зміцнювати довіру суспільства до екологічної політики та контролю за її виконанням. Протягом звітного періоду у системі електронного документообігу зареєстровано 38 звернень від громадян з питань порушення екологічного законодавства (для порівняння у 2023 році – 24), а спеціалістами відділу оперативного реагування «Цілодобова варта» Вінницької міської ради зафіксовано 1 542 скарги стосовно екологічного стану

на території громади, що складає 2,8% від загальної кількості у цей період – 54 994 звернень (у 2023 році – 774 (1,4%)). Зокрема надійшло скарг щодо:

- звалищ гілля – 283;
- спалювання рослинних залишків та рослинності – 60;
- витоки з вигрібних ям та каналізаційних мереж – 700;
- забруднення водойм – 4;
- забруднення повітря (очисні споруди, лаки, фарби, газ) – 12;
- задимлення (спалювання сміття) – 10;
- шумового забруднення – 75;
- світлового забруднення – 15;
- стихійних сміттєзвалищ – 374;
- складування будівельного сміття – 9.

У найближчі роки спільна діяльність Вінницької міської ради, підприємств, організацій та мешканців громади буде орієнтована на зменшення антропогенного навантаження на довкілля, підвищення екологічної свідомості громадян, а також на поширення знань про стан навколишнього природного середовища. Особлива увага буде приділена збереженню водних ресурсів і поліпшенню їх санітарно-технічного стану, вдосконаленню системи управління відходами, охороні та раціональному використанню зелених насаджень, а також збереженню природно-заповідних територій. Також важливими напрямками діяльності стануть моніторинг якості довкілля, забезпечення досягнення кліматичної нейтральності та адаптація до змін клімату.

Покращення екологічного стану на території громади включатиме комплексну еколого-просвітницьку роботу серед населення, спрямовану на підвищення екологічної свідомості та активну участь громади в охороні довкілля. Окрім цього, планується проведення регулярного моніторингу якості атмосферного повітря з метою оперативного реагування на зміни, вдосконалення транспортної інфраструктури задля зменшення викидів забруднюючих речовин.

Важливими кроками також стануть будівництво та модернізація каналізаційних мереж, що дозволить зменшити ризики забруднення водних ресурсів, а також покращення системи управління побутовими та небезпечними відходами, що сприятиме зменшенню їх негативного впливу на навколишнє середовище.

Крім того, планується збільшення кількості зелених зон, що буде сприяти покращенню мікроклімату та зменшенню ефекту «міського теплового острова». Важливим елементом буде підвищення енергоефективності через перехід на відновлювальні джерела енергії, що дозволить знизити залежність від традиційних енергоресурсів і зменшити викиди парникових газів.

Всі ці заходи сприятимуть створенню здорового, безпечного та комфортного середовища для життя мешканців громади, забезпечуючи сталий розвиток і збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Департамент відновлення та розвитку міської ради
Стискал Оксана Анатоліївна
Заступник начальника відділу екологічної політики